

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний
19 2026 .

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЛАТИНСЬКА МОВА

Галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальність 110 Соціальна робота та консультування

Освітня програма Соціальна робота та консультування

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: професор кафедри філософії та міжнародної комунікації, доктор філологічних наук, професор Василь ШИНКАРУК;, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат юридичних наук, доцент Олександра ШИНКАРУК

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Латинська мова є важливою складовою гуманітарної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи та консультування. Вивчення дисципліни спрямоване на ознайомлення студентів з основами латинської граматики, лексики та словотвору, формування навичок читання, перекладу й аналізу латинських висловів, афоризмів і термінів, що широко використовуються в сучасній науковій, правовій, медичній, психологічній та соціальній сферах. Особлива увага приділяється засвоєнню латинських термінів і крилатих висловів, які становлять важливий елемент професійної культури фахівця соціальної сфери. Опанування дисципліни сприяє розвитку мовної компетентності, логічного мислення, академічної культури, умінь працювати з науковою термінологією та міждисциплінарними джерелами інформації. Знання латинської мови забезпечує глибше розуміння походження й значення професійної термінології, підвищує рівень загальної ерудиції та сприяє формуванню професійної комунікативної компетентності майбутніх соціальних працівників і консультантів.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність	I10 Соціальна робота та консультування
Освітня програма	Соціальна робота та консультування
Факультет/ННІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	0 год.
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	60 год.	90 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти базових знань з латинської мови, необхідних для розуміння та правильного використання латинської термінології в професійній, науковій та навчальній діяльності. Дисципліна спрямована на розвиток мовної та термінологічної компетентності студентів, опанування основ латинської граматики й лексики, засвоєння найбільш уживаних латинських термінів, афоризмів і крилатих висловів, а також на формування навичок перекладу та інтерпретації латиномовних елементів, що використовуються в соціальній, гуманітарній та суміжних сферах знань.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Латинська мова» (за їх наявності) ОК5 Українська мова за професійним спрямуванням, ОК9 Іноземна мова

Набуття компетентностей

ЗК2 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК9 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК7 — Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК13 — Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

Програмні результати навчання

ПРН2 — Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Латинська мова як основа медичної та соціальної термінології. Фонетика. Морфологія												
Тема 1. Історія розвитку латинської мови та її роль у формуванні міжнародної наукової термінології. Фонетична система латинської мови. Довгі та короткі склади наголос	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	13	13
Тема 2. Дієслово. Граматичні категорії. Часи. Дієвідмінювання.	2	-	-	2	10	14	-	-	-	-	11	11
Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Іменники I –V відмін.	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	11	11
Тема 4. Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками. Прикметники III відміни.	1	-	-	2	10	13	-	-	-	-	11	11
Разом за модулем 1	7	0	0	8	30	45	0	0	0	0	46	46
Модуль 2. Словотвір та синтаксис для фахової комунікації												
Тема 1. Основи латинського словотвору: префікси та суфікси. Займенник.	2	-	-	2	10	14	-	-	-	-	11	11
Тема 2. Морфологічні особливості латинських слів	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	11	11
Тема 3. Структура речення. Прислівник. Прийменник. Побудова латинських речень: синтаксичні конструкції	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	11	11
Тема 4. Числівник. Стилiстичні особливості латинських речень з числівниками	2	-	-	1	10	13	-	-	-	-	11	11
Разом за модулем 2	8	0	0	7	30	45	0	0	0	0	44	44
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Усього годин	15	0	0	15	60	90	0	0	0	0	90	90

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія розвитку латинської мови та її роль у формуванні міжнародної наукової термінології. Фонетична система латинської мови. Довгі та короткі склади наголос	2
2	Тема 2. Дієслово. Граматичні категорії. Часи. Дієвідмінювання.	2
3	Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Іменники I –V відмін.	2
4	Тема 4. Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками. Прикметники III відміни.	1
5	Тема 5. Основи латинського словотвору: префікси та суфікси. Займенник.	2
6	Тема 6. Морфологічні особливості латинських слів	2
7	Тема 7. Структура речення. Прислівник. Прийменник. Побудова латинських речень: синтаксичні конструкції	2
8	Тема 8. Числівник. Стилiстичні особливості латинських речень з числівниками	2
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фонетична система латинської мови. Правила вимови та наголошення. Читання	2
2	Verbum. Часи системи інфекта	2
3	Nomen substantivum. Особливості відмінювання іменників I-V відмін	2
4	Nomen adiectivum. Узгодження прикметників з іменниками. Відмінювання атрибутивних словосполучень	2
5	Числівники. Особливості числівників у словосполученні	2
6	Займенники. Відмінювання	2
7	Структура простого і складного речення. Граматичний порядок слів.	2
8	Gaudeamus. Sententiae Latinae.	1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Написати реферат про історію виникнення латинської мови та її роль у формуванні медичної та соціальної термінології.	5
2	Проаналізувати фонетичні особливості латинської мови та їх застосування у сучасній медичній термінології.	5
3	Порівняти морфологічні структури латинських медичних термінів та термінів інших мов, що використовуються у соціальній роботі.	5
4	Розрахувати кількість можливих морфемних комбінацій у створенні нових латинських термінів для медичних понять.	5
5	Розробити схему класифікації латинських коренів за їх функціональним навантаженням у медичній термінології.	5
6	Розв'язати задачі на транслітерацію латинських слів у сучасні українські відповідники у соціальній роботі.	5
7	Аналіз латинських префіксів та їх вплив на значення словотвірних одиниць	5
8	Порівняльна характеристика синтаксичних конструкцій латинської та української мов у фаховій комунікації	5
9	Розробка схеми побудови складних латинських речень із стилістичними особливостями	5
10	Розрахунок частоти вживання латинських коренів у сучасних медичних та соціальних текстах	5
11	Написання реферату про роль латинської мови у формуванні фахової термінології соціальної роботи	5
12	Розв'язання практичної задачі перекладу фахового тексту з латинської мови з урахуванням синтаксичних особливостей	5
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування для перевірки розуміння граматичних правил та лексики
- Тестування на знання основних латинських термінів та крилатих висловів

- Переклад текстів з латинської на українську та навпаки для оцінки навичок перекладу
- Аналіз та інтерпретація латинських висловів у професійному контексті
- Поточне оцінювання з виконанням практичних завдань та вправ
- Модульний контроль з теоретичних та практичних аспектів дисципліни
- Підсумковий екзамен для комплексної оцінки знань та навичок

Методи навчання:

- Лекційний метод з інтерактивними обговореннями
- Практичні заняття з перекладу та аналізу латинських текстів
- Мовна практика у формі перекладу та інтерпретації
- Групові та індивідуальні вправи з формування лексичного запасу
- Використання мультимедійних засобів для демонстрації граматичних структур
- Проектна робота з аналізу латинських афоризмів та їх сучасного застосування
- Кейс-стаді для застосування латинських термінів у професійному контексті

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Латинська мова як основа медичної та соціальної термінології. Фонетика. Морфологія		
Практична робота. Написати реферат про історію виникнення латинської мови та її роль у формуванні медичної та соціальної термінології.	ПРН 2. Модуль спрямований на формування професійних мовних компетентностей у галузі латинської мови, необхідних для соціальної роботи та консультування. Студенти здобудуть знання про історію виникнення латинської мови, її роль у медичній та соціальній термінології, а також навички аналізу фонетичних та морфологічних особливостей латинських термінів. Вивчаються методи транслітерації та класифікації латинських коренів, що сприятиме їх правильному застосуванню у професійній діяльності.	15

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Проаналізувати фонетичні особливості латинської мови та їх застосування у сучасній медичній термінології.		15
Практична робота. Порівняти морфологічні структури латинських медичних термінів та термінів інших мов, що використовуються у соціальній роботі.		15
Самостійна робота. Розрахувати кількість можливих морфемних комбінацій у створенні нових латинських термінів для медичних понять.		10
Самостійна робота. Розробити схему класифікації латинських коренів за їх функціональним навантаженням у медичній термінології.		10
Самостійна робота. Розв'язати задачі на транслітерацію латинських слів у сучасні українські відповідники у соціальній роботі.		10
Модульна контрольна. Контрольна робота з теми 'Латинська мова та медична термінологія'		25
Всього за модулем 1		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 2. Словотвір та синтаксис для фахової комунікації		
Практична робота. Аналіз латинських префіксів та їх вплив на значення словотвірних одиниць.	ПРН 2. Модуль орієнтований на розвиток мовних навичок у сфері латинської мови, необхідних для точного та ефективного спілкування у соціальній роботі та консультуванні. Студенти ознайомляться з латинськими префіксами, синтаксичними конструкціями та особливостями побудови фахових текстів. Навчатися аналізувати та застосовувати латинські мовні структури у професійній діяльності.	15
Практична робота. Порівняльна характеристика синтаксичних конструкцій латинської та української мов у фаховій комунікації.		15
Практична робота. Розробка схеми побудови складних латинських речень із стилістичними особливостями.		15
Самостійна робота. Розрахунок частоти вживання латинських коренів у сучасних медичних та соціальних текстах.		10
Самостійна робота. Написання реферату про роль латинської мови у формуванні фахової термінології соціальної роботи.		10
Самостійна робота. Розв'язання практичної задачі перекладу фахового тексту з латинської мови з урахуванням синтаксичних особливостей.		10
Модульна контрольна. Контрольна робота з теми 'Латинська мова у фаховій комунікації'		25
Всього за модулем 2		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».		
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3864>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Балалаєва. О., Вакулик І. Методика використання електронних підручників для навчання латинської мови студентів аграрних ВНЗ. Наука та освіта, 2017, 8, 157-164
2. Оліщук, Р. Л. Латинська мова. Синтаксис: підручник для ВНЗ. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 202 с.
3. Шинкарук, В. Д. (2011). *Lingua Latina iuridicialis*. Латинська мова для юристів: Підручник. Чернівці: Чернівецький нац. університет, 2011. 576 с.

4. Шинкарук, В. Д. (2020). МД - структури з підрядними з'ясувальними відношеннями в латинській мові. *International journal of philology*. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11 (3). С. 6-12.
5. Шинкарук, В. Д. (2020). Особливості перехідних МД-структур із з'ясувально-причинними відношеннями в латинській мові. *International journal of philology*. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11 (4). С. 6-13.
6. Шинкарук, В. Д. (2021). Лінгвістичний статус МД-структур із з'ясувально-умовними відношеннями в латинській мові. *International journal of philology*. Міжнародний філологічний часопис. 2021. 12 (1). С. 6-14
7. Шинкарук, В. Д. Латинська мова: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ: Міленіум. 2020. 533 с.
8. Шинкарук, В. Д. (2025) Структурно-семантичні типи присудків у латинській мові. *International journal of philology*, 15 (3).
9. Шинкарук, В. Д., Чайка О. І. (2025) Числівники як спеціалізовані засоби вираження предиката кількості в латинській мові. *International journal of philology*, 15 (2).
0. Shynkaruk, V., Chaika, O., Teleky, M. (2024). Classification of word formation categories in Latin adjectives. *International journal of philology*, 15 (4).
1. Shynkaruk Vasyl (2026) & Shynkaruk Oleksandra. Functional and Stylistic Features of Genitive Constructions in Latin. Функційно-стилістичні особливості генетивних конструкцій у латинській мові // *International journal of philology*, 15 (2).
2. Shynkaruk Vasyl (2025). Structural-semantic types of predicates in Latin. Структурно-семантичні типи присудків у латинській мові // *International journal of philology*,